

**UCHWAŁA NR XXXII/244/2021
RADY GMINY BIELSK PODLASKI**

z dnia 25 listopada 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu wspierania rodziny w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2022 - 2024

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz.1372) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020, poz. 821) Rada Gminy Bielsk Podlaski uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program wspierania rodziny w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2022 – 2024 w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bielsk Podlaski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Stanisław Olszewski

Załącznik do Uchwały Nr XXXII/244/2021
Rady Gminy Bielsk Podlaski
z dnia 25 listopada 2021 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2022 – 2024

Bielsk Podlaski 2021

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
2. UWARUNKOWANIA PRAWNE	4
3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO W KONTEKŚCIE PROBLEMÓW WYSTĘPUJĄCYCH W RODZINACH	5
3.1 Główne powody przyznawania pomocy	7
3.2 Analiza wynikająca z przeprowadzonej diagnozy	11
3.3 Analiza SWOT	12
4. INSTYTUCJONALNE ZASOBY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY NA TERENIE GMINY BIELSK PODLASKI	15
5. ODBIORCY PROGRAMU I PLANOWANE EFEKTY	16
6. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY	16
W GMINIE BIELSK PODLASKI	16
6.1 Główne założenia systemu wspierania rodziny	17
6.2 Cele programu wspierania rodziny	17
7. ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	17
7.1 Zadania Gminy	22
7.2 Partnerzy realizacji programu	23
8. FINANSOWANIE PROGRAMU I CZAS REALIZACJI PROGRAM	23
9. MONITORING I EWALUACJA	24

1. WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Zakłada w szczególności wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub jego powrotu do rodziny naturalnej. Skuteczna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu ról opiekuńczo wychowawczych, jak i skuteczna ochrona dzieci może być osiągnięta poprzez współpracę przedstawicieli instytucji, które mają kontakt z dzieckiem i jego rodziną. Działania pomocowe na poziomie gminy polegają na udzielaniu rodzinie pomocy w radzeniu sobie z trudnościami tak, aby w efekcie nie doszło do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a jeżeli dojdzie do tego rodzaju interwencji, do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców dziecka, aby możliwy był powrót dziecka pod opiekę rodziny biologicznej.

W oparciu o diagnozę środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych opracowano 3 letni gminny program wspierania rodziny na lata 2022 - 2024 r. Diagnoza została sporządzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim, do której wykorzystano materiały własne i sprawozdania. Program ukierunkowany jest na problemy rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, określa cele i wyznacza kierunki działań, które pozwolą wzmocnić rolę i funkcję rodziny, jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Program uwzględnia akty prawne:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
3. ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
4. ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
5. ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
6. ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
7. ustawa z dnia 6 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
8. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO W KONTEKŚCIE PROBLEMÓW WYSTĘPUJĄCYCH W RODZINACH

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Rodzina spełnia m.in. funkcję opiekuńczo-zabezpieczającą zapewniając swym członkom mieszkanie, zaspokojenie potrzeb materialno - bytowych. Niedostatek w rodzinie wywołuje negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny, dochodzi do zaburzenia wielu ważnych funkcji, elementy działalności wychowawczej rodziców mogą odbiegać wówczas od poziomu prawidłowości. Tematykę problemów społecznych na terenie gminy reguluje Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bielsk Podlaski.

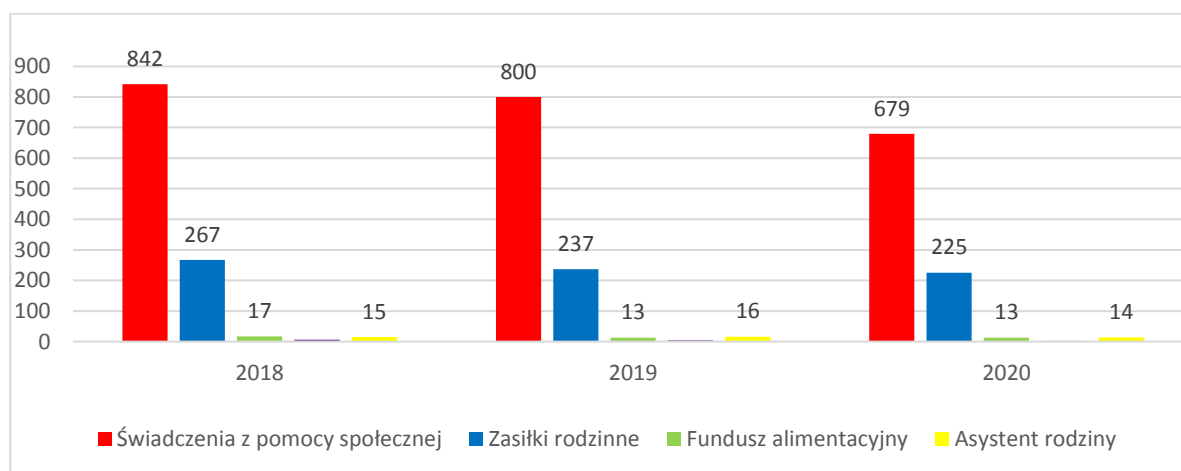
Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji, systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję. Następuje przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją, często występują u dzieci kłopoty z przyswajaniem nauki, prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku, problemy wychowawcze, aż do wkroczenia na drogę przestępstwa. Rodzina problemowa nie spełnia swoich zadań wobec dzieci. W rodzinach zaburzonych brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, prawidłowych relacji pomiędzy członkami rodziny, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą.

Stosowanie różnego rodzaju wsparcia finansowego pozwala na wzmocnienie rodzin w dążeniu do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz na wzmocnianiu postaw w kierunku przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne zasoby i możliwości. System *świadczeń rodzinnych* jest wsparciem materialnym dla rodzin wychowujących dzieci oraz w sytuacji kiedy w rodzinie znajduje się osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy. Celem *Świadczenia wychowawczego (500+)*, jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. *Rządowy program „Dobry start” (300+)* służy wsparciu rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. *Pomoc materialna dla uczniów* umożliwia pokonywanie barier w dostępie do edukacji, wynikającej z trudnej sytuacji materialnej

ucznia. Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” od roku szkolnego 2021/2022 świadczenie (tzw. 300+) w ramach programu Dobry Start będzie przyznawał i wypłacał Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, gdy rodzina nie będzie mogła zaspokoić niezbędnych potrzeb swych członków. W pomocy społecznej rodzina występuje nie tylko jako świadczeniobiorca, ale także jako podmiot ochrony. Pomoc powinna mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny. Oprócz pomocy materialnej rodzinę otacza się szeroko rozumianym wsparciem, w tym pracą socjalną, wsparciem asystenta rodziny. Podstawą do skonstruowania programu wspierania rodziny, była diagnoza środowiska lokalnego. Diagnozę opracowano w oparciu o materiały OPS za lata 2018-2020. Przedmiotem diagnozy była sytuacja rodzin objętych wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim. Wykresy od 1 do 6 przedstawiają liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2020 w różnym jej kontekście oraz powody przyznawania pomocy.

Wykres 1 Liczba rodzin korzystających z GOPS

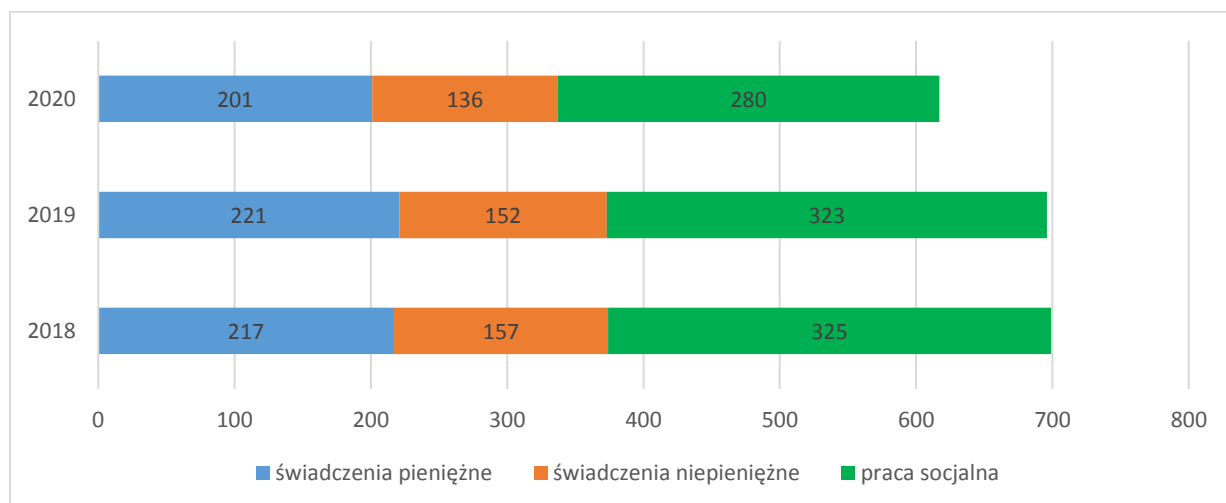

Źródło: opracowanie własne (dane GOPS)

Z przedstawionych danych wynika, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej jest znacząco duża w stosunku do liczby rodzin korzystających z innych świadczeń. Jednocześnie liczba osób i rodzin na przestrzeni lat 2018 - 2020 którym udzielono wsparcia z pomocy społecznej spada; w roku 2018 były to 842 rodziny, w 2019 r. z pomocy społecznej korzystało 800 rodzin, natomiast w 2020 r. było to 679

rodzin. Natomiast liczba rodzin korzystająca ze świadczeń rodzinnych utrzymuje się na podobnym poziomie na przestrzeni 2019-2020 roku.

Wykres 2 Liczba rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne (dane GOPS)

Analizując dane przedstawione w wykresie 2, należy stwierdzić, że na przestrzeni lat 2018 - 2020 zmniejszało się zapotrzebowanie na różnego rodzaju świadczenia z pomocy społecznej, a w roku 2020 jest najmniejsze w stosunku do pozostałych lat 2018, 2019. W szczególności zmalało zapotrzebowanie na świadczenia w formie pracy socjalnej, zasiłków niepieniężnych.

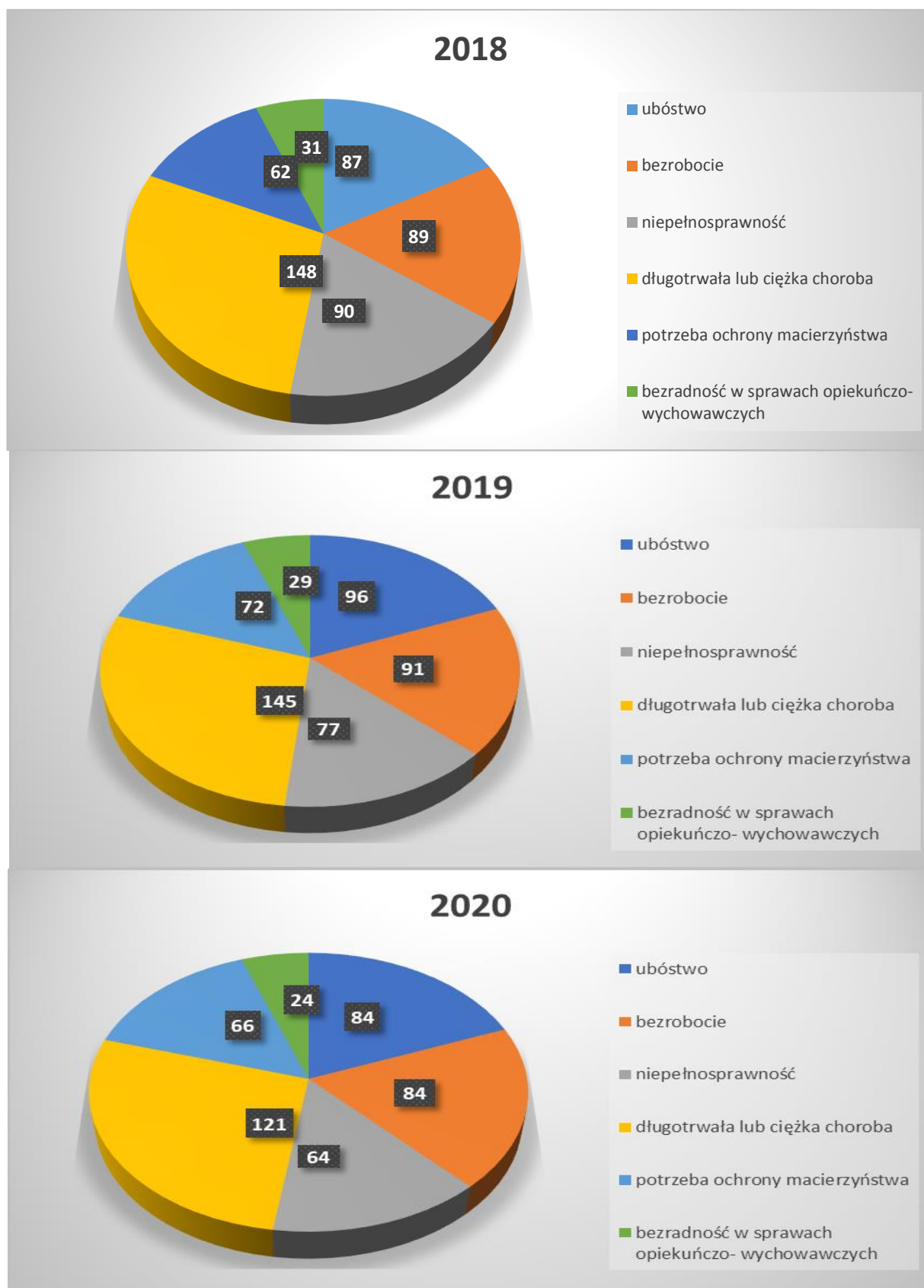
3.1 Główne powody przyznawania pomocy

Głównymi powodami przyznawania pomocy były m.in.

- 1) długotrwała lub ciężka choroba,
- 2) ubóstwo,
- 3) bezrobocie - trudna sytuacja życiowa będąca wynikiem bezrobocia jest jednym z najczęstszych powodów przyznawania pomocy; brak zatrudnienia niewątpliwie wpływa na funkcjonowanie rodziny, jest źródłem problemów i patologii,
- 4) niepełnosprawność,
- 5) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
- 6) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,

Wykres 3

Powody przyznania pomocy w roku 2020 (liczba rodzin objętych pomocą)

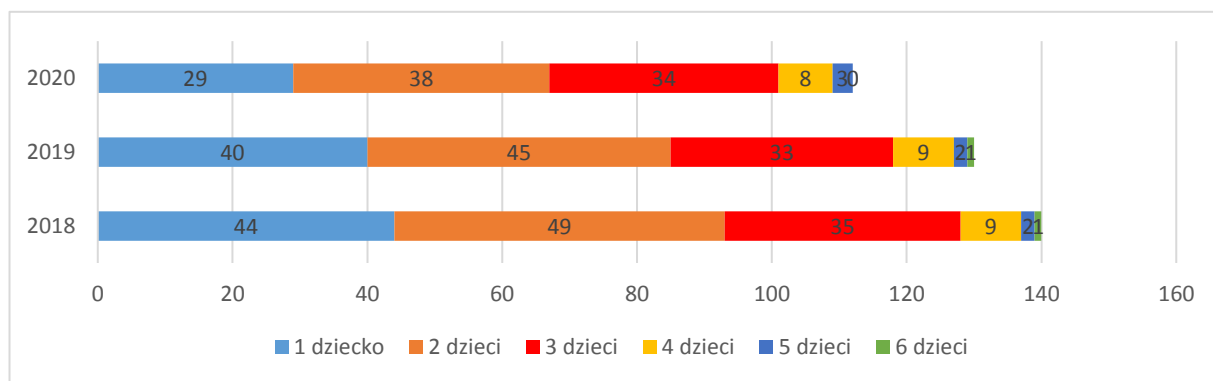

Źródło: opracowanie własne (dane GOPS) Źródło: opracowanie własne (dane GOPS)

Z przedstawionych danych wynika, że najczęstszym powodem trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin jest długotrwała choroba, bezrobocie oraz ubóstwo spowodowane niskimi dochodami, Analizując dane przedstawione w wykresie 3 należy również stwierdzić, że bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych nie jest głównym powodem przyznania pomocy. Długotrwała choroba oraz niepełnosprawność są głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie ze sobą nie tylko niedostatek, ale też negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny, dochodzi do zaburzenia wielu ważnych funkcji. Elementy działalności wychowawczej rodziców odbiegają wówczas od poziomu prawidłowości, a nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, demoralizacji i ich niskiej samooceny oraz utrwalania u nich niewłaściwych wzorców funkcjonowania w społeczeństwie.

Wykres 4

Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną z wyszczególnieniem ilości dzieci w rodzinie

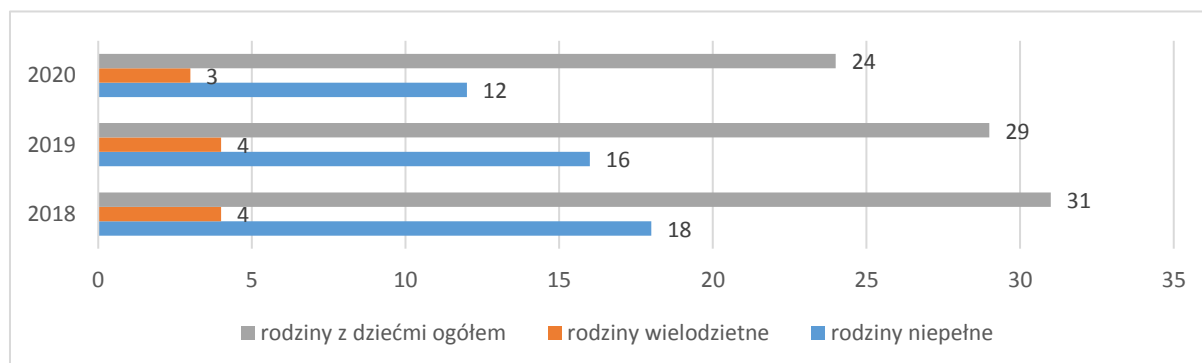

Źródło: opracowanie własne (dane OPS)

Wykres 4 obrazuje liczbę rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej. Jednocześnie zauważa się tendencję spadkową ogółem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Dalszej analizie poddano rodziny, u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest jednym z najistotniejszych problemów w procesie wychowania.

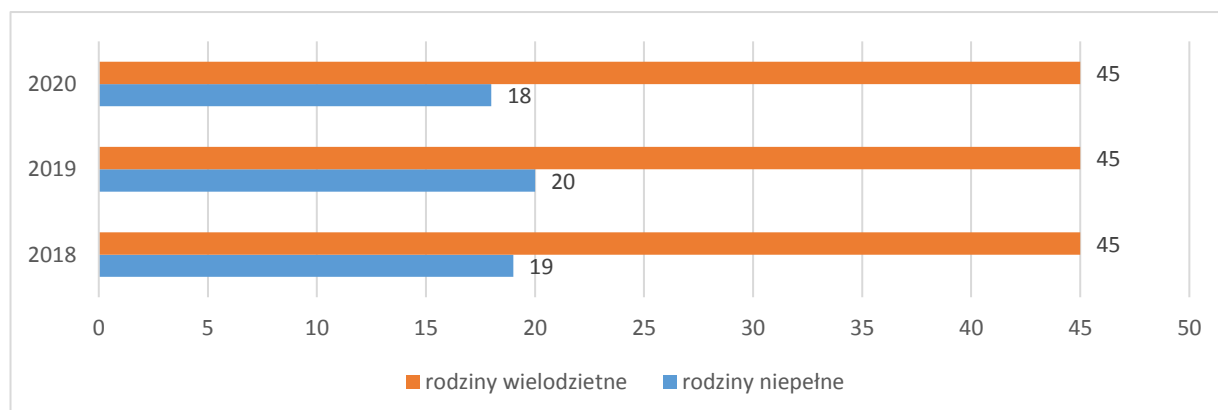
Wykres 5
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Źródło: opracowanie własne (dane GOPS)

Analizując dane przedstawione w wykresie 5, należy stwierdzić, że na przestrzeni lat 2018 - 2020 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, u których głównym powodem jest bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Wśród rodzin, są rodziny niepełne i wielodzietne. Na przestrzeni wskazanych w wykresie lat 2018 - 2020, znacznie większą liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w stosunku do rodzin wielodzietnych, stanowią rodziny niepełne, w których wszystkie działania zmierzające do poprawy funkcjonowania rodziny spoczywają na barkach samotnego rodzica.

Wykres 6
Liczba rodzin niepełnych z dzieckiem i rodzin wielodzietnych objętych pomocą społeczną

Źródło: opracowanie własne (dane GOPS)

Przyjmuje się, że rodziny wielodzietne to rodziny z 3 dzieci i więcej. Na podstawie badania można stwierdzić, że liczba rodzin niepełnych i wielodzietnych objętych pomocą społeczną w latach 2018 - 2020 jest na takim samym poziomie. W okresie

wskazanych w wykresie lat 2018 -2020, zapotrzebowanie na pomoc wśród rodzin niepełnych było na tym samym poziomie z stosunku do rodzin wielodzietnych.

W rodzinach niepełnych wszystkie obowiązki związane z utrzymaniem i wychowaniem dzieci spoczywają na jednym rodzicu.

3.2 Analiza wynikająca z przeprowadzonej diagnozy

Analiza danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim wskazuje na zmniejszanie się liczby rodzin z dziećmi - beneficjentów pomocy. Jednakże nadal na podobnym poziomie pozostaje liczba rodzin doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Z doświadczeń pracowników socjalnych i asystenta rodziny wynika, że m. in. transmisja środków finansowych przysługujących w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, spadek bezrobocia, migracja rodzin przyczynia się do ich anonimizacji. Powyższe skutkuje tym, że służby odpowiedzialne za wspieranie rodziny często dowiadują się o jej trudnościach w sytuacji kryzysu, nie mając możliwości podjąć odpowiednio wcześnie działań profilaktycznych na rzecz zniwelowania skutków narastających problemów tj.: przemoc, uzależnienia, bezradność opiekuńczo-wychowawcza.

Z analizy problemów społecznych występujących w rodzinach wynika, że problemy takie jak długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to problemy, między którymi zachodzi związek przyczynowo-skutkowy, np.: bezrobocie powoduje nie tylko utratę środków finansowych ale również pogłębienie i nawarstwienie się innych problemów, tj: bezradność, izolacja społeczna, uzależnienia itp. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dotyczy rodzin z dziećmi niezależnie od ich struktury. Wieloprotblemowe rodziny z dziećmi to rodziny, które mogą mieć jeden lub wiele sprzężonych ze sobą problemów. Wieloprotblemowość nasila się szczególnie w przypadku rodzin niepełnych. Poza wsparciem materialnym i niematerialnym, niezbędne będzie wzmocnienie funkcji rodziny, poprzez umożliwienie dostępu do różnego rodzaju form wsparcia. Należy pamiętać, że brak możliwości zapewnienia wsparcia dziecku i rodzinie w środowisku lokalnym i konieczność umieszczenia dziecka

poza rodziną spowoduje bardzo dotkliwe skutki psychiczne i społeczne. Celem wszystkich działań ma być zapobieganie umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną oraz wyposażenie rodziny w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami.

Problemy rodzin mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązywanie wymaga także zintegrowanej współpracy instytucjonalnej. Należy doprowadzić do współdziałania wszystkich podmiotów powołanych do działań w celu wspierania rodziny.

Poprawa sytuacji finansowej rodzin z dziećmi dotychczas korzystających ze wsparcia finansowego, nie rozwiązuje kryzysów i problemów z jakimi te rodziny się borykają. Dlatego nadal winna być monitorowana sytuacja dzieci w tych rodzinach oraz prowadzona długofalowa praca socjalna i wspieranie rodziny na rzecz poprawy kompetencji rodzicielskich i życiowych klientów. W ocenie realizatorów Programu niezbędne jest również wzajemne informowanie się instytucji z terenu różnych gmin o sytuacji rodzin zmieniających miejsce zamieszkania oraz czujność osób z ich otoczenia (np. sąsiadów) na niepokojące sytuacje

3.3 Analiza SWOT

Praca z rodziną jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia się na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Problemy rodzin mają często wielowymiarowy charakter i ich rozwiązywanie wymaga dużej znajomości problemu i zintegrowanej współpracy instytucjonalnej. Przeprowadzenie diagnozy środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych oraz dokonanie analizy dotychczas podejmowanych działań, pozwoliło na sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony systemu wspierania rodzin w gminie oraz pozwala na dokonanie oceny zagrożeń jak i szans, które mają znaczący wpływ na całość podejmowanych działań w zakresie wspierania rodziny.

Analiza SWOT

Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2012-2022; ➤ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie w Gminie Bielsk Podlaski w latach 2022-2026; ➤ Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny; ➤ Doświadczenie, wiedza pracowników działających na rzecz rodziny; ➤ Dobre rozpoznanie środowisk lokalnych przez pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów szkolnych, dzielnicowego; ➤ Funkcjonowanie placówek oświatowych; ➤ Wykształcona kadra pomocy społecznej; ➤ Baza instytucji działających na rzecz rodziny (m.in. GOPS, PCPR, szkoły, Policja, Sąd, kościoły, organizacje pozarządowe); ➤ Realizowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; ➤ Praca asystenta rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoki wskaźnik ubóstwa; ➤ Ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę; ➤ Brak mieszkań chronionych i socjalnych; ➤ Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci; ➤ Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinach; ➤ Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych; ➤ Ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (za małą ilość jednostek); ➤ Ograniczone środki na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Funkcjonowanie Interdyscyplinarnego Zespołu 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek bezrobocia; ➤ Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz rodziny (m.in. pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów i wychowawców szkolnych, policjantów); ➤ Edukacja rodziców; ➤ Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; ➤ Funkcjonowanie zespołów Interdyscyplinarnych; ➤ Zwiększenie środków finansowych, w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania; ➤ Realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia; ➤ Współpraca rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych; ➤ Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. ➤ Polityka państwa przyjazna rodzinom (500+, Dobry Start, „Za Życiem”, itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”; ➤ Wzrost kosztów utrzymania rodzin; ➤ Rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia); ➤ Zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców; ➤ Ograniczenie środków finansowych na edukację; ➤ Brak środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; ➤ Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”; ➤ Brak środków na zatrudnianie asystentów rodziny; ➤ System wychowania bezstresowego, bez zasad i wymagań; ➤ Szkodliwe wzorce i konsumpcyjny styl życia ➤ Długie i biurokratyczne procedury; ➤ Destrukcyjna rola mediów;

4. INSTYTUCJONALNE ZASOBY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY NA TERENIE GMINY BIELSK PODLASKI

Program Wspierania Rodziny w gminie Bielsk Podlaski na lata 2022– 2026 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucje znajdujące się na terenie Gminy Bielsk Podlaski, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji, służby zdrowia. Są to jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe.

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski oraz powiatu bielskiego działają następujące instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny:

1. Urząd Gminy Bielsk Podlaski - przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkoły, organizowanie kolonii grupowych dzieci i młodzieży.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa i pomoc w postaci usług, dożywianie dzieci i osób dorosłych, świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty) Karty Dużej Rodziny,
4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie – przeciwdziałanie problemom przemocy w rodzinie.
5. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie – poradnictwo rodzinne, szkolenia rodzin zastępczych, wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bielsku Podlaskim – poradnictwo, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie zajęć terapeutycznych indywidualnych w zakresie pomocy logopedycznej, psychologicznej i pedagogicznej.
7. Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim – prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej, prewencyjnej w szkołach,

pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty).

8. Szkoła Podstawowa w Augustowie – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.
9. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łubinie Kościelnym – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.
10. Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia NMP w Łubinie Kościelnym – działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin.
11. Parafia Prawosławna Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Pasynkach – działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin.
12. Parafia Prawosławna Przemienienia Pańskiego w Ploskach - działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin.

5. ODBIORCY PROGRAMU I PLANOWANE EFEKTY

Gminny program wspierania rodziny skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zamieszkujących na terenie gminy Bielsk Podlaski

Planowane efekty

- 1) wzmocnienie i rozwój systemu rozwiązywania problemów rodziny,
- 2) zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodziny oraz jej członków,
- 3) integrowanie działań instytucji i podmiotów na rzecz rodziny,
- 4) promocja oraz kreowanie pozytywnego obrazu rodziny,
- 5) poprawa funkcjonowania rodziny biologicznej jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka.

6. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE BIELSK PODLASKI

Nadrzędnym celem podejmowanych działań jest dobro i bezpieczeństwo dzieci, które potrzebują atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia by móc prawidłowo się

rozwijać i osiągać przyszłą samodzielność życiową. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Skuteczna pomoc może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji, organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami.

6.1 Główne założenia systemu wspierania rodziny

- 1) wzmocnienie działań profilaktycznych w rodzinach przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej,
- 2) wprowadzenie różnorodnych form pomocy rodzinom wieloproblemowym,
- 3) wprowadzenie różnorodnych form środowiskowej pomocy w opiece i wychowaniu dzieci,
- 4) doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, organizacji pracujących i działających na rzecz dzieci, młodzieży, rodzin.

6.2 Cele programu wspierania rodziny

Cel główny

WSPIERANIE RODZINY PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH

Cele szczegółowe

Dla osiągnięcia celu głównego określono cele szczegółowe:

- 1) wspieranie rodzin zagrożonych lub będących w kryzysie,
- 2) wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców,
- 3) rozwój środowiskowych form wsparcia w opiece i wychowaniu dzieci,
- 4) koordynacja działań w kierunku reintegracji rodziny.

7. ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Koordynatorem działań związanych z realizacją programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim

Cel szczegółowy 1

Wspieranie rodzin zagrożonych lub będących w kryzysie

Lp	Kierunki działań	Zadania	Podmioty realizujące	Wskaźniki
1.	Analiza przyczyn kryzysu w rodzinie	<ol style="list-style-type: none">1. Diagnoza problemów w rodzinie oraz ocena sytuacji dziecka w rodzinie pod kątem jego bezpieczeństwa.2. Współpraca podmiotów pracujących z rodziną w zakresie systematycznego diagnozowania problemów.	GOPS, placówki oświatowe; sąd,	Ilość przeprowadzonych analiz rodzin z dziećmi przez pracowników socjalnych i asystenta ilość spotkań z pedagogami, kuratorami rodzinnymi, ilość wniosków do sądu z prośbą o wgląd w sytuację rodziny
2.	Interdyscyplinarna pomoc rodzinom z problemami	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej.2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej (dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, wyprawki szkolne, stypendia szkolne i zasiłki szkolne, inne świadczenia).3. Karta dużej rodziny - ulgi pozwalające na dostęp do dóbr kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych.4. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych członków rodziny.	placówki oświatowe. GOPS, UG, GKRPA,	liczba dzieci dożywianych liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej liczba rodzin, którym wydano KDR liczba kontraktów socjalnych

		<p>5. Prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie.</p> <p>6. Współorganizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.</p> <p>7. Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych i rozwoju uzdolnień dzieci.</p> <p>8. Przeciwdziałanie uzależnieniom, agresji, przestępczości wśród dzieci i młodzieży - realizowanie programów edukacyjnych w szkole.</p>		<p>Liczba osób skierowanych do diagnozy uzależnienia</p> <p>liczba dzieci, które skorzystały z kolonii</p> <p>liczba dzieci, które skorzystały z różnych form pomocy</p> <p>liczba dzieci, które uczestniczyły w programach edukacyjnych</p>
--	--	---	--	--

Cel szczegółowy 2

Wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców

Lp	Kierunki działań	Zadania	Podmioty realizujące	Wskaźniki
1.	Rozwijanie umiejętności opiekuńczych i wychowawczych	<p>1. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, zawodowego, socjalnego.</p> <p>2. Prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy socjalnej z rodziną w oparciu o kontrakt socjalny.</p> <p>3. Przydzielenie rodzinie asystenta - współpraca z rodziną w oparciu o skonstruowany wspólnie plan działania.</p> <p>4. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu przez asystenta pracy z rodziną.</p> <p>5. Doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, które mają kontakt z dzieckiem i jego rodziną, w celu rozwiązywania</p>	GOPS, UG, GKRPA, placówki oświatowe.	<p>Ilość udzielonych porad</p> <p>liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny</p> <p>Ilość spotkań</p>

2.	Promowanie pozytywnego wizerunku rodziny	<p>1 Organizowanie integracyjnych spotkań rodzinnych (festyny rodzinne, pikniki, itp.)</p> <p>2 Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej w celu umacniania więzi rodzinnych.</p> <p>3 Współpraca podmiotów pracujących z rodzinami w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.</p>	Placówki oświatowe, GOPS, UG, GKRPA,	<p>Liczba rodzin/osób uczestniczących</p> <p>ilość spotkań, festynów, pikników</p> <p>ilość wspólnych przedsięwzięć</p>
----	--	---	--------------------------------------	---

Cel szczegółowy 3

Rozwój środowiskowych form wsparcia rodzin w opiece i wychowaniu dzieci

Lp	Kierunki	Zadania	Podmioty realizujące	Wskaźniki
1.	Rozwój różnych form wsparcia w zakresie opieki i wychowania dzieci	1. Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę.	GOPS, UG, GKRPA, placówki oświatowe	liczba dzieci uczestniczących w różnych formach wypoczynku, liczba dzieci, które skorzystały z danej formy działania
		2. Organizowanie wypoczynku dzieciom w formie kolonii, półkolonii, zimowisk.		
		3. Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej.		liczba wolontariuszy w gminie
		4. Współdziałanie instytucji w zakresie opieki i wychowania dzieci.		formy współpracy ilość spotkań
2.	Doskonalenie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1. Współpraca szkół, policji, ochrony zdrowia, GOPS, sądów, kuratorów, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych, PCPR, Organizatora pieczy zastępczej.	GOPS UG, GKRPA	liczba spotkań w celu opracowania planu pomocy rodzinie z przemocą
		2. Doskonalenie kadry (szkolenia, doradztwo specjalistyczne).		liczba osób, które skorzystały ze szkoleń w zakresie pracy z rodziną

Cel szczegółowy 4

Koordinacja działań w kierunku reintegracji rodziny

Lp	Kierunki działań	Zadania	Podmioty	Wskaźniki
1.	Podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej	<p>1. Motywowanie do utrzymywania kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej.</p> <p>2. Pomoc rodzinie biologicznej w utrzymywaniu aktywności zawodowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego rodzinie.</p> <p>3. Realizacja planu pracy z rodziną i koordynowanie go z planem pomocy dziecku.</p> <p>4. Edukacja w rodzinach zagrożonych przemocą służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców.</p> <p>5. Praca socjalna z rodzicami dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka do rodziny.</p> <p>6. Współpraca z instytucjami, podmiotami tj. sąd, organizator pieczy zastępczej, koordynator pieczy zastępczej, zespół interdyscyplinarny.</p>	GOPS, UG, GKRPA, placówki oświatowe.	<p>liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej</p> <p>liczba dzieci, które wróciły do rodziny biologicznej</p> <p>ilość spotkań Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka, w którym uczestniczyli przedstawiciele gminy,</p> <p>ilość wystanych opinii na temat efektów pracy z rodziną biologiczną z rodzin z problemami</p>

7.1 ZADANIA GMINY

- 1) realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki naturalnej nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego,
- 4) praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- c) w miarę potrzeby prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 5) finansowanie kosztów związanych z rodzinami wspierającymi,
- 6) współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 7) sporządzenie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 8) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- 9) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez rodziców biologicznych przez okres dłuższy niż 12 miesięcy

7.2 Partnerzy realizacji programu

Koordinatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy Bielsk Podlaski,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją i sądami,
- Placówkami oświatowo – wychowawczymi i sportowymi,
- Parafiami i kościołami wyznaniowymi,
- Organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami,
- Zakładami opieki zdrowotnej.

8. FINANSOWANIE PROGRAMU I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

- 1.) Środki własne gminy:

- 2.) Zaplanowane na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- 3.) Pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 4.) Dotacje z budżetu państwa.
- 5.) Środki pozabudżetowe

9. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Koordinacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej. Okresową ocenę sytuacji rodziny będzie wykonywał asystent rodziny nie rzadziej niż co pół roku. Asystent rodziny jest zobowiązany do współpracy z zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Bielsk Podlaski składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Bielsk Podlaski oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości

samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału, jaki posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.